

УДК 342.951:37.014.5

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.3.9>

І. В. Магдаліна

кандидат технічних наук, доцент,
перший проректор

Дніпровського державного університету внутрішніх справ
ORCID: orcid.org/0000-0002-1550-9083

СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В статті визначено систему адміністративно-правових актів, якими урегульовано стратегічні вектори розвитку освітньої функції держави в умовах воєнного стану, з'ясовано їх вади, виокремлено пропозиції щодо їх удосконалення.

З'ясовано, що до стратегічних векторів розвитку освітньої функції держави в умовах воєнного стану варто віднести: 1) забезпечення безпеки освітнього процесу – забезпечення укриттів та належних умов для навчання, якщо це можливо, використання онлайн-технологій для уникнення ризиків, пов'язаних з обстрілами); 2) цифровізація та дистанційне навчання -перехід на онлайн та змішані формати навчання для забезпечення безперервності освітнього процесу, впровадження сучасних цифрових інструментів та платформ для навчання, забезпечення учнів та вчителів доступом до необхідних технологій та інтернету; 3) адаптація освітніх програм – гнучкість у формуванні освітніх програм та програмно-методичного забезпечення, оновлення змісту навчальних матеріалів для врахування досвіду війни та актуальних потреб суспільства; 4) запровадження нових спеціальностей та освітніх курсів, що відповідають потребам відновлення країни; 5) збереження та розвиток кадрового потенціалу – створення умов для роботи вчителів в умовах війни, включно з психологічною підтримкою та професійним розвитком, залучення нових педагогів та фахівців у сфері функціонування критичної інфраструктури; 6) психологічна підтримка – забезпечення психологічної допомоги учням, студентам та вчителям, які переживають травматичний досвід, впровадження програм з психологічної реабілітації та розвитку стресостійкості; 7) інтеграція міжнародної співпраці – залучення міжнародних партнерів до реформування освітньої системи та надання фінансової та технічної допомоги, сприяння мобільності учнів та вчителів, інтеграція української освіти у світовий освітній простір; 8) підтримка інклюзивної освіти -забезпечення інклюзивного доступу до якісної освіти для всіх дітей, незалежно від їхніх потреб, створення умов для адаптації навчальних програм та матеріалів для учнів з особливими освітніми потребами.

Встановлено напрямки розвитку освітньої функції держави в умовах воєнного стану, які спрямовані на підвищення якості освіти, її доступності та відповідності сучасним викликам, ключовими з яких є: модернізація змісту освіти, професійний розвиток педагогів, розвиток цифрової освіти, інклюзивність та рівний доступ до освіти, покращення управління та фінансування освіти, забезпечення зв'язку освіти з ринком праці, підтримка наукових досліджень та інновацій.

Ключові слова: освітня функція держави, стратегічні вектори розвитку освітньої функції держави, реформи та напрямки удосконалення в умовах воєнного стану.

Постановка проблеми. За останнє десятиріччя в Україні було значно оновлено законодавство у сфері освіти, прийнято нові закони, зокрема Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII (замінив Закон України «Про освіту» 1991 року [1], Закон «Про фахову

передвищу освіту» від 6 червня 2019 року № 2745-VIII [2], Закон «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 року № 463-IX [3] (відмінив Закон України «Про загальну середню освіту» 1999 року), Закон «Про дошкільну освіту» від 6 червня 2024 року № 3788-IX

[4] (відмінив Закон «Про дошкільну освіту» 2001 року), Закон «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 6 листопада 2015 року № 848-VIII (відмінив Закон «Про наукову і науково-технічну діяльність» 1992 року) [5], оновлено Закон «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII [6] та ін. Оновлення освітнього законодавства суттєво розширило перелік форм здобуття освіти, а тому розробка теоретико-правових засад регулювання очної, заочної, дистанційної, мережевої, екстернатної, сімейної та дуальної форм здобуття освіти є цікавими та актуальними напрямками наукового дослідження.

Натомість збройна агресія проти України, спричинена прямим й опосередкованим застосуванням збройної сили РФ проти суверенітету і територіальної цілісності України, яка розпочалась 20 лютого 2014 року, а також повномасштабне вторгнення росії на територію України зумовили необхідність звернення уваги до проблем розвитку освітньої сфери держави з урахуванням умов воєнного стану та перспектив розвитку освіти в повоєнний період. Стратегічні вектори розвитку освіти в умовах воєнного стану включають забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, цифровізацію та дистанційне навчання, адаптацію освітніх програм та гнучкість, збереження та розвиток кадрового потенціалу, а також психологічну підтримку учасників освітнього процесу. Це передбачає перехід на змішані та онлайн-формати навчання, створення безпечних освітніх середовищ, оновлення навчальних матеріалів для врахування реалій війни та фокус на психологічній стабільності учнів і вчителів.

У зв'язку з цим актуальною є необхідність комплексного узагальнюючого адміністративно-правового дослідження стратегічних векторів розвитку освітньої функції держави в умовах воєнного стану.

Стан дослідження тематики статті. Порівняльний аналіз наукових досліджень освітянських проблем виявив, що найбільш актуальні суспільні відносини в галузі освіти, як правило, стають предметом дослідження у різних науках майже одночасно. Зокрема, фундаментальні

дослідження щодо місця освіти в системі людських цінностей, цілей та мети освіти були здійсненні такими поважними науковцями як В. П. Андрущенко, В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнка, В. Д. Шинкарука, Л. А. Гаєвської, Т. О. Лукіної, Легенького М. І. Найбільш системними дослідженнями адміністративно-правових засад функціонування системи освіти в Україні є роботи М.Н. Курко та Шаповала Р.В. [7; 8].

При цьому кожен науковець досліджує проблему з позицій відповідної науки, що здатне забезпечити всеохоплюваність вивчення того, чи іншого суспільного явища. Водночас адміністративно-правове дослідження освітньої функції держави в умовах воєнного стану не можливо здійснювати без з'ясування стратегічних векторів розвитку освітньої функції держави в умовах воєнного стану.

Предметом дослідження є стратегічні вектори розвитку освітньої функції держави в умовах воєнного стану.

Метою дослідження є: визначення системи адміністративно-правових актів, якими урегульовано стратегічні вектори розвитку освітньої функції держави в умовах воєнного стану, з'ясування їх вад, виокремлення пропозицій щодо їх удосконалення.

Виклад основних положень статті. На виконання задач дослідження нижче доцільно визначити систему адміністративно-правових актів, якими урегульовано відносини у сфері реалізації освітньої функції держави в умовах воєнного стану. Аналіз даної системи доцільно здійснювати з урахуванням градації нормативно-правових актів за їх юридичною силою.

До нормативно-правових актів, якими визначено стратегічні вектори розвитку освітньої функції держави в умовах воєнного стану слід віднести загально-державні концепції (програми) реалізації освітньої політики держави. Загально-державні концепції (програми) реалізації освітньої політики держави визначаються законами України, указами Президента, постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, наприклад, Закон «Про освіту», Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова україн-

ська школа», а також концепції розвитку інклюзивного навчання та громадянської освіти. Ці акти встановлюють стратегічні цілі, шляхи та етапи впровадження освітніх реформ. До таких концепцій слід віднести:

1. Концепція «Нова українська школа», схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів № 988-р від 14.12.2016 року, що визначає цілі та етапи реформування загальної середньої освіти [9]. Нова українська школа (далі НУШ) – це програма, яка була впроваджена в Україні з метою модернізації освіти та наближення її до європейських стандартів. Програма має два різновиди: НУШ-1 та НУШ-2, затверджені Міністерством освіти та науки у 2018 році. Основна ідея НУШ полягає в активному вивченні предметів, розвитку критичного мислення та навичок спільної роботи. Особливі риси програми включають: 1) активне навчання: учні НУШ активно залучаються до навчального процесу, вони вчаться вирішувати проблеми та аналізувати інформацію; 2) інтердисциплінарність: програма сприяє злиттю різних предметів та розвитку учнівського розуму, тобто інтеграцію кількох предметів в одну тему; 3) розвиток критичного мислення: НУШ сприяє розвитку критичного мислення учнів та їх здатності аналізувати інформацію з різних джерел; 4) великий вибір підручників: у межах програми НУШ існує багато різних підручників, що дозволяє вчителям вибрати найкращий варіант для свого класу.

Серед ключових вад втілення концепції «Нова українська школа» (НУШ) – недостатнє забезпечення фінансування та ресурсів, брак кваліфікованих кадрів, неготовність інфраструктури та недостатній рівень підготовки вчителів до роботи за новими стандартами, а також проблеми з координацією та системним підходом до реалізації реформи, що ускладнює досягнення заявлених цілей. Ці вади ускладнюють процес втілення даної Концепції та потребують системних рішень для їх подолання, аби досягти головної мети – створення сучасної, ефективної та дитиноцентричної школи.

2. Стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки, яка затвер-

джена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 року № 286-р [10], визначає напрями розвитку системи вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства та економіки країни та визначає її основні характеристики, що повинні бути сформовані до 2032 року. Стратегією затверджено Операційний план її втілення на 2025–2028 роки. Документи розробляли в Міністерстві освіти і науки України у відповідь на виклики широкомасштабного вторгнення РФ, руйнування та пошкодження освітньої інфраструктури, вимушеної міграції учнів, студентів і педагогів, а також завдань повоєнної відбудови та європейської інтеграції.

В Операційному плані стратегічні цілі у сфері освіти і науки трансформуються в конкретні завдання, очікувані результати та індикатори на 2025–2028 роки. В актуалізованій Стратегії посилено фокус на безпеці та стійкості освітнього процесу, зокрема на розвитку очного навчання там, де це дозволяє безпечна ситуація, створенні та модернізації укриттів, програмах подолання освітніх втрат для дітей і студентів, які постраждали від війни або змінили місце проживання. Серед ключових змін – підтримка закладів освіти і науки у прифронтових, деокупованих та громадах, що приймають переселенців; модернізація мережі університетів з урахуванням демографічних тенденцій і потреб відбудови економіки; оновлення змісту освіти з акцентом на компетентнісний підхід, STEM-напрями та цифрові навички. Окремо документ передбачає розвиток науки й інновацій, розбудову сучасної дослідницької інфраструктури, інтеграцію українських учених до Європейського дослідницького простору, а також подальшу цифрову трансформацію управління освітою. Операційний план на 2025–2028 роки стане основою для подальших річних планів роботи МОН та орієнтиром для органів управління освітою, закладів освіти і наукових установ, його реалізація дасть змогу системно впроваджувати актуалізовану Стратегію МОН в умовах повномасштабної війни, повоєнного відновлення та руху України до членства в Європейському Союзі.

3. Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024-2026 роки, схвалені Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 червня 2024 року № 527-р [11], в якій закріплено, що «одним із пріоритетних напрямів розвитку сучасної освіти в Україні є забезпечення рівних прав та можливостей в освітній сфері для всіх без будь-якої дискримінації». Дана стратегія спрямовується на запровадження єдиної системи та механізму ефективної державної політики для здобуття якісної освіти кожною особою відповідно до її потреб; задоволення потреб здобувачів освіти з особливими освітніми потребами різного віку, соціального та майнового стану, з різними освітніми потребами.

Реалізація Національної стратегії передбачає: удосконалення нормативно-правової бази з питань інклюзивного навчання та навчання у спеціальних закладах освіти; удосконалення системи моніторингу розвитку інклюзивного навчання; забезпечення закладів освіти необхідними додатковими фінансовими, людськими, матеріальними ресурсами, запровадження ефективної системи міжвідомчої взаємодії та координації між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, закладами та установами освіти; проведення національної інформаційної кампанії із залученням українських і міжнародних організацій; розроблення та впровадження програм підвищення рівня кваліфікації педагогічних працівників для задоволення освітніх потреб кожного здобувача освіти; забезпечення використання кадрового потенціалу спеціальних закладів освіти для розвитку інклюзивного навчання в Україні; системне забезпечення доступності закладів та установ освіти, створення безпечного освітнього середовища; забезпечення якісної оцінки потреб здобувачів освіти у додаткових сервісах та послугах.

3. Концепція безпеки закладів освіти, схвалена Розпорядженням КМУ від 7 квітня 2023 року [12] на виконання норм Конституції України, національного та міжнародного законодавства щодо захисту

прав дітей. В Концепції визначені основні ключові проблеми безпеки закладів освіти та організації безпечного освітнього середовища в Україні, зокрема: «недостатня кількість об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту закладів освіти; низький рівень відповідності об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту закладів освіти вимогам щодо необхідної місткості таких об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту та кількості евакуаційних виходів, наявності водопостачання, водовідведення, вентиляції, обігріву, освітлення, засобів зв'язку та Інтернету, засобів надання медичної допомоги, доступності для маломобільних груп населення, а також можливості організації у таких об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту освітнього процесу; низький рівень дотримання вимог законодавства з питань пожежної та техногенної безпеки закладів освіти; застаріла нормативно-правова база у сфері цивільного захисту в частині створення безпечних умов перебування у закладах освіти здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних працівників, адміністрації та інших працівників; відсутність у закладах освіти систем зовнішнього та внутрішнього відеоспостереження; недоступність більшості закладів освіти та захисних споруд цивільного захисту при закладах освіти для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення; відсутність необхідної кількості шкільних автобусів для підвезення здобувачів освіти та педагогічних працівників до/із закладів загальної середньої освіти; недостатній рівень обізнаності учасників освітнього процесу про їх права, обов'язки та відповідальність; низький рівень обізнаності дітей щодо кіберзагроз та формування безпечної поведінки в Інтернеті; неготовність учасників освітнього процесу до дій в умовах надзвичайних ситуацій, бойових дій; відсутність у працівників закладів освіти навичок надання домедичної допомоги, забезпечення психологічної підтримки здобувачів освіти; обмежений доступ до послуг з охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу під час навчання та роботи з урахуванням впливу військової

агресії на їх психічне здоров'я; відсутність комплексної інфраструктури психоемоційної підтримки та психологічної допомоги учасникам освітнього процесу; недостатність умов для інклюзивного навчання та підтримки в освітньому процесі здобувачів освіти, які цього потребують, відповідно до нових безпекових умов» [12].

Завданням Концепції безпекового середовища яке покладається на виконання Національної поліції є: «посилення поліцейської присутності у закладах освіти з наданням ефективних поліцейських послуг щодо недопущення вчинення правопорушень учасниками освітнього процесу та стосовно них; запровадження системи раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу, ризику нападу на заклад освіти або іншої небезпеки; впровадження алгоритму дій у разі виникнення небезпечних ситуацій, виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів у закладі освіти; удосконалення нормативно-правової бази у сфері громадської безпеки в частині підвищення ефективності попередження та недопущення вчинення правопорушень в закладах освіти» [12].

До вад Концепції безпеки закладів освіти можна віднести: недостатню обізнаність учасників освітнього процесу щодо прав, безпечної поведінки та кіберзагроз, низький рівень готовності до надзвичайних ситуацій, відсутність навичок надання домедичної допомоги та психологічної підтримки, обмежений доступ до послуг з психічного здоров'я, недостатній рівень охоплення превентивними поліцейськими послугами та відсутність комплексної психоемоційної інфраструктури.

Широкомасштабна агресія російської федерації проти України спричинила низку гострих проблем у сферах освіти і науки, які потребують консолідації зусиль усіх зацікавлених сторін для їх оперативного й ефективного розв'язання.

Наразі триває реалізація короткострокових завдань у межах виконання Міністерством освіти і науки України Плану пріоритетних дій Уряду на 2025 рік, серед яких: організація безпечних умов здобуття освіти, у т. ч. облаштування укриттів у закладах освіти відповідно до стан-

дартів, за якими в таких умовах освітній процес буде безперервний; підвищення якості дошкільної освіти в Україні та приведення її у відповідність з міжнародними стандартами; врегулювання суспільних відносин у сфері загальної середньої освіти та створення умов для впровадження профільної середньої освіти; запровадження апробування моделей академічних ліцеїв профільної середньої освіти; розроблення нових модельних навчальних програм на основі компетентнісного підходу; проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників для роботи у нових умовах; забезпечення організації дистанційного навчання у закладах освіти з використанням цифрових технологій [13].

Проте виклики сьогодення вимагають також пошуку нових підходів в освіті, які відповідатимуть на запити сучасності та задовольнятимуть потреби громадян України. У повоєнний період важливо продовжити реформи й здійснювати нові трансформації у сферах освіти і науки, спрямовані на інтелектуальний, культурний та професійний розвиток особистості, формування якісного людського капіталу, згуртування суспільства для утвердження України як рівноправного члена європейської спільноти, розбудови ефективної, інноваційної, конкурентоспроможної економіки та забезпечення високих стандартів якості життя.

Висновки. В підсумку слід систематизувати, що до стратегічних векторів розвитку освітньої функції держави в умовах воєнного стану варто віднести: 1) забезпечення безпеки освітнього процесу – забезпечення укриттів та належних умов для навчання, якщо це можливо, використання онлайн-технологій для уникнення ризиків, пов'язаних з обстрілами; 2) цифровізація та дистанційне навчання – перехід на онлайн та змішані формати навчання для забезпечення безперервності освітнього процесу, впровадження сучасних цифрових інструментів та платформ для навчання, забезпечення учнів та вчителів доступом до необхідних технологій та інтернету; 3) адаптація освітніх програм – гнучкість у формуванні освітніх програм та програмно-методичного забезпечення, оновлення змісту навчаль-

них матеріалів для врахування досвіду війни та актуальних потреб суспільства; 4) запровадження нових спеціальностей та освітніх курсів, що відповідають потребам відновлення країни; 5) збереження та розвиток кадрового потенціалу – створення умов для роботи вчителів в умовах війни, включно з психологічною підтримкою та професійним розвитком, залучення нових педагогів та фахівців у сфері функціонування критичної інфраструктури; 6) психологічна підтримка – забезпечення психологічної допомоги учням, студентам та вчителям, які переживають травматичний досвід, впровадження програм з психологічної реабілітації та розвитку стресостійкості; 7) інтеграція міжнародної співпраці – залучення міжнародних партнерів до реформування освітньої системи та надання фінансової та технічної допомоги, сприяння мобільності учнів та вчителів, інтеграція української освіти у світовий освітній простір; 8) підтримка інклюзивної освіти – забезпечення інклюзивного доступу до якісної освіти для всіх дітей, незалежно від їхніх потреб, створення умов для адаптації навчальних програм та матеріалів для учнів з особливими освітніми потребами.

Встановлено, що напрямками покращення освітньої функції держави спрямованими на підвищення якості освіти, її доступності та відповідності сучасним викликам є: 1) модернізація змісту освіти (оновлення навчальних програм відповідно до потреб ринку праці, цифрової трансформації та глобалізації, впровадження компетентнісного підходу в навчанні, розвиток критичного мислення, медіаграмотності, екологічної свідомості); 2) професійний розвиток педагогів (підвищення кваліфікації вчителів та викладачів через регулярні тренінги, курси, сертифікації, стимулювання вчителів до інноваційної діяльності – гранти, премії, підвищення престижу професії педагога); 3) розвиток цифрової освіти (впровадження електронних освітніх платформ, цифрових підручників, онлайн-курсів, забезпечення доступу до інтернету та техніки в школах, особливо в сільській місцевості, навчання цифрової грамотності як учнів, так і вчителів); 4) інклюзивність та рівний доступ

до освіти (створення умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами, зменшення освітньої нерівності між міськими та сільськими районами, забезпечення стипендіями, соціальні програми підтримки малозабезпечених родин); 5) покращення управління та фінансування освіти (децентралізація управління освітою з чітким розподілом відповідальності, прозоре та ефективне використання бюджетних коштів, залучення приватного сектору, інвесторів, громадських організацій); 6) забезпечення зв'язку освіти з ринком праці (розвиток дуальної освіти, поєднання навчання з практикою, тісна співпраця закладів освіти з бізнесом, підприємствами, ІТ-сектором, моніторинг потреб економіки щодо професій і компетентностей); 7) підтримка наукових досліджень та інновацій (фінансування наукових установ і університетів, розвиток студентської та молодіжної науки, заохочення участі у міжнародних освітніх і наукових програмах). Дані напрямки дозволяють не лише удосконалити систему освіти, а й зробити її інструментом сталого розвитку країни, соціальної мобільності та інтеграції в глобальний освітній простір.

Список використаної літератури:

1. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38-39. Ст. 380.
2. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 6 червня 2019 року № 2745-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 30. Ст. 119.
3. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. *Відомості Верховної Ради*. 2020. № 31. Ст. 226.
4. Про дошкільну освіту: Закон України від 6 червня 2024 року № 3788-IX. *Відомості Верховної Ради*. 2024. № 42. Ст. 258.
5. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 6 листопада 2015 року № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 3. Ст. 25.
6. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37-38. Ст. 2004.
7. Курко М.Н. Адміністративно-правове регулювання вищої освіти в Україні: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: спец 12.00.07

- «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2010. 36 с.
8. Шаповал Р.В. Адміністративно-правове регулювання освітньої діяльності в Україні: дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2011. 372 с.
9. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988. *Офіційний вісник України*, 2017 р. № 1. Ст. 22.
10. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: Розпорядження КМУ від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>.
11. Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та Операційного плану заходів з її реалізації на 2024–2026 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 червня 2024 року № 527-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80#Text>.
12. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти: Розпорядження КМУ від 7 квітня 2023 р. № 301-р. *Офіційний вісник України* від 20.04.2023 р. № 40. Стр. 89. Ст. 2182.
13. Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2025 рік: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2025 року № 131-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-planu-priorytetnykh-dii-uriadu-na-2025-rik-180225-131r>.

Magdalena I. Strategic vectors of development of the educational function of the state under martial law

The article defines a system of administrative and legal acts that regulate the strategic vectors of development of the educational function of the state under martial law, identifies their shortcomings, and identifies proposals for their improvement.

It is found that the strategic vectors of development of the educational function of the state under martial law include: 1) ensuring the security of the educational process – providing shelters and appropriate conditions for learning, if possible, using online technologies to avoid risks associated with shelling); 2) digitalization and distance learning – transition to online and blended learning formats to ensure the continuity of the educational process, the introduction of modern digital tools and platforms for learning, providing students and teachers with access to the necessary technologies and the Internet; 3) adaptation of educational programs – flexibility in the formation of educational programs and program and methodological support, updating the content of educational materials to take into account the experience of the war and the current needs of society; 4) introduction of new specialties and educational courses that meet the needs of the country's recovery; 5) preservation and development of human resources – creation of conditions for teachers to work in war conditions, including psychological support and professional development, attracting new teachers and specialists in the field of critical infrastructure; 6) psychological support – providing psychological assistance to pupils, students and teachers who are experiencing traumatic experiences, implementing programs for psychological rehabilitation and developing stress resistance; 7) integration of international cooperation – involving international partners in reforming the education system and providing financial and technical assistance, promoting the mobility of students and teachers, integrating Ukrainian education into the global educational space; 8) support for inclusive education – ensuring inclusive access to quality education for all children, regardless of their needs, creating conditions for adapting curricula and materials for students with special educational needs.

The directions for the development of the educational function of the state under martial law have been established, which are aimed at improving the quality of education, its accessibility and compliance with modern challenges, the key ones of which are: modernization of the content of education, professional development of teachers, development of digital education, inclusivity and equal access to education, improving management and financing

of education, ensuring the connection of education with the labor market, support for scientific research and innovations.

Key words: *educational function of the state, strategic vectors for the development of the educational function of the state, reforms and areas of improvement under martial law.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 27.11.2025

Дата публікації: 19.12.2025